

Longàs, J. (2007). *Catalunya, 50 excursions inoblidables*.
Valls: Cossetània Edicions.

Francesc Riera

D'uns anys ençà, les seccions de viatges de les llibreries cada vegada són més atapeïdes. Vint anys enrere, exceptuant casos com ara, per exemple, les conegudes Altaïr o Quera de Barcelona, bona part de les llibreries tenien només sis, vuit o deu lleixes ocupades, sobretot per les guies vermelles Michelin, entre algunes altres. Les llibreries actuals destinen un espai cada cop més ampli a la descoberta del món. I en el cas de Catalunya trobem propostes per explorar el territori en família, a peu, en BTT, en cotxe, en 4x4..., fins i tot en globus.

L'objectiu d'atansar-se a aquesta secció de les llibreries acostuma a ser per documentar-se sobre algun racó que hom ja té previst viatjar-hi aviat. En aquest cas, la recerca és més fàcil perquè el lloc més o menys ja està decidit. En altres casos, l'objectiu és treure el nas per la secció de viatges per escollir l'indret de la propera sortida. I quan és així, no tots els llibres aconseguen captivar el lector-viatger; personalment penso que sí ho aconsegueix aquest llibre.

Jordi Longàs (Barcelona, 1960) ja té experiència com a divulgador dels entorns naturals del nostre país, com ho indica en el mateix llibre. Iniciat des de fa 15 anys en la carrera de fotògraf i escriptor, té publicats més de 70 articles i centenars de fotografies en les principals revistes de muntanya (*Desnivel, Grandes Espacios, Vèrtex o Mundo de los Pirineos*), així com 5 llibres de gran format dedicats als Pirineus: *Pirineos en esquís, 120 itinerarios; Pirineos íntimos; Pirineos en esquís, 150 itinerarios; Pirineos, 100 cumbres i Pirineus. Viatge fotogràfic*.

La formació de l'autor dona una particularitat a les seves obres, fet que les distingeix de la majoria del seu àmbit: òbviament és excursionista i alpinista, per tant, bon coneixedor de la natura sobre el mateix terreny; a més a més és fotògraf, la qual cosa li atorga una bona capacitat d'observació i captació dels moments i dels indrets més bells i singulars; i professionalment és pedagog, fet més excepcional i que segurament el fa més conscient en la seva capacitat per transmetre als altres les seves pròpies descobertes. Com les que proposa compartir en aquest bonic llibre, encarregat per Cossetània Edicions en la commemoració del seu desè aniversari.

No pretén ser un manual per portar a la motxilla. El seu format gairebé quadrat (23'5 x 24'5 cm) el converteix en un llibre il·lustrat, per gaudir en calma de cadascuna de les imatges. Després de la presentació de l'obra i els agraïments de l'autor, es presenten cadascun dels 50 itineraris, a doble pàgina. S'agraeix -no sempre és així(que no es fragmentin les fotografies (la principal ocupa una pàgina sencera). La complementen una o dues fotografies de mida més reduïda i un parell de mapes: un mapa-guia de Catalunya per situar la comarca de l'itinerari i un esbós dels seus camins, carenes, rius, cims... segons l'indret.

Val a dir que s'hauria agraït un mapa índex a l'inici del llibre amb la situació de tots els 50 itineraris que s'hi presenten, a tots els croquis s'hi hauria d'haver indicat l'orientació i hi hauria d'haver una escala aproximada. També s'hi podria haver assenyalat el lloc des d'on s'ha fet la foto principal.

Cada itinerari ve encapçalat per una *Guia pràctica*, amb l'enumeració de les dades més útils (l'accés, la durada aproximada del recorregut, el nivell de dificultat, la cartografia i una selecció dels elements del patrimoni natural i cultural, que segons l'autor mereixen un major interès

fotogràfic). Després es fa una presentació breu de l'entorn i finalment hi ha l'itinerari proposat.

El llibre és un compendi d'excursions per diversos llocs del país. Les excursions no són difícils ni feixugues, sinó que estan a l'abast de la majoria de la població que mantingui encara l'hàbit de caminar. Per aquest motiu (com diu l'autor en la introducció), s'han descartat propostes d'alta muntanya pels diversos riscos que comporten. No obstant això, s'hi indiquen breument uns consells assenyats a tenir en compte sobre la seguretat en les excursions i el material més adequat per emportar-se.

Les sortides sempre necessiten complementar-se amb guies i mapes actualitzats de cada indret. A vegades, però, l'escala de la cartografia indicada per defecte (1:50.000) no és la més precisa per fer les excursions; en tot cas, ho seria per fer altres recorreguts. L'escala més adequada la trobem quan se cita, per exemple, la col·lecció de l'editorial Alpina d'escala 1:25.000, amb detalls a 1:10.000.

Les 50 excursions són per 41 comarques. D'entrada, hi ha la intenció d'oferir com a mínim un itinerari per a cada comarca; això té el seu mèrit, però també les seves limitacions. D'una banda, el llibre permet descobrir llocs poc coneguts per la majoria, espais que actualment són valorats pel seu interès paisatgístic, però que fins fa poc no es trobaven dins de cap parc natural o zona protegida. D'altra banda, quedarà decebut el lector que cerqui en el llibre més d'una proposta per conèixer, per exemple, el massís del Montseny (en el cas del Vallès Oriental, només hi apareix l'itinerari del Turó de l'Home) o bé el massís del Pedraforca. Esperem que l'editorial ho tingui en compte per a un segon volum de la col·lecció (el país dóna per molt més!).

Més enllà de les dades concretes de cada itinerari, les descripcions dels entorns, els peus de les fotografies i, evidentment, les mateixes imatges, mostren també la sensibilitat fins i tot poètica de l'autor. Al llarg del llibre s'alternen paisatges d'aigua amb paisatges de roca. Fonts, estanys, gorgs, rius, pantans, aiguamolls, deltes, illes... es van combinant amb vistes de muntanyes, rocams, serralades, cingleres i volcans. Paisatges més generals, des dels cims, i detalls concrets d'elements més singulars (arbres, boscos, ermites...).

Es tracta, doncs, d'un recull de records i imatges de les excursions de l'autor, que tenen el valor de mostrar com és el país actualment, de donar-lo a conèixer en la seva bella diversitat i de convidar els lectors a gaudir-ne en directe. En aquest sentit, és un bon llibre per regalar, especialment per a les persones que els agrada la natura i que vulguin emportar-se a casa un repertori variat i suggerent d'imatges de la nostra geografia.